

De Hollandse handjeklap-democratie moet dringend worden opgeschud

Posted on 18 december 2025 by Redactie

Terwijl Rob Jetten, Dilan Yeşilgöz en Henri Bontenbal proberen een minderheidskabinet te vormen, vragen BART JAN SPRUYT en SYP WYNIA zich in [dit videogesprek](#) voor WWTV af: hoe zijn wij hier beland? Hoe komt het dat drie van de vier grootste partijen van Nederland slechts als minderheidskabinet samen kunnen regeren?

Dat komt natuurlijk in de eerste plaats omdat de grote partijen klein zijn geworden. Konden CDA, PvdA en VVD enkele tientallen jaren geleden nog royaal met zijn tweeën regeren, nu zijn er al gauw vier partijen nodig. Hun kiezers zijn namelijk weggelopen, onder meer naar partijen als de PVV die doorgaans buitenspel staan. Echter: klein of niet, D66, VVD en CDA kunnen toch nog steeds de regeermacht grijpen en doen alsof er niets aan de hand is.

Er is ondertussen wel degelijk iets aan de hand. De kiezers van de voor 'populistisch' versleten partijen staan weer eens aan de kant, wat moeilijk als een zegen voor de democratie kan worden beschouwd. De potentiële regeringspartijen

noemen zich met zijn allen 'midden', terwijl ze vroeger nog links of rechts waren. Dat bevordert de duidelijkheid in de politiek nou niet bepaald.

Dat zo weinig kiezers nog vertrouwen in de politiek hebben, is dus niet zonder reden. Je weet niet meer wat je aan partijen hebt. Want hoe liberaal is de VVD nog helemaal, nadat Rutte eindeloos regeerde met links? Wat is er over van het CDA – is het niet meer een soort D66 met een restje C? En wat is D66 als die partij opportunistisch met nationale vlaggen zwaait en het asielbeleid alleen wil aanpassen om het maar niet aan Wilders over te laten?

Niet alleen blijft er na verkiezingen weinig over van wat er voor de verkiezingen werd beloofd, het is erger: van geen enkele regeringspartij weten we waarvoor die eigenlijk op aarde is. En waar de kiezer de verliezer is, winnen de belangen: de rituele optocht van lobbyisten en ambtenaren bij de formatie zegt alles. En de formatie zelf zal dus verlopen zoals gebruikelijk: zakelijke 'rechtse' belangen worden in achterkamers uitgeruild met linksig gidslandbeleid. En de rekening gaat naar de afwezigen: de burgers, de kiezers, de consumenten, de belastingbetalers.

Wynia en Spruyt komen tot de slotsom dat de erosie in de Nederlandse parlementaire democratie dringend vraagt om een correctiemechanisme. Een correctief referendum zou de positie van de kiezers zeer kunnen versterken. Daar is in beginsel een meerderheid voor. Om te beginnen moet de Eerste Kamer er nog mee akkoord gaan. Maar kansloos is het niet.

*De video's van Wynia's Week TV (WWTV) zijn **ook als podcast** te beluisteren. Click [**HIER**](#)*

Wynia's Week is er drie keer per week, het hele jaar door, met artikelen, columns, video's en podcasts. De vele supporters van onze vrije journalistiek maken dat mogelijk, [**ook in het nieuwe jaar 2026**](#). **Hartelijk dank!**